

Karbon Bağlayıcı Mavi Karadeniz 2025

TEMMUZ

1.Giriş

Deniz çayırları, kıyusal ekosistemlerin karbon tutma, biyolojik çeşitliliği destekleme ve su kalitesini artırma gibi işlevleriyle önemli denizel habitatlar arasında yer almaktadır. Ancak Türkiye'de deniz çayırlarının korunmasına ilişkin mevzuatlar sınırlı olup, Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) süreçlerinde yeterince dikkate alınmamaktadır. Bu çalışmanın amacı, deniz çayırlarının ÇED süreçlerine entegrasyonu konusunda mevcut algı ve görüşleri değerlendirmek ve kamu farkındalığını ölçmektir.

2. YÖNTEM

Bu çalışma iki ana aşamadan oluşmuştur:

2.1 Mevzuat Analizi:

- Türkiye’de yürürlükte olan ÇED Yönetmeliği, Kıyı Kanunu ve Biyolojik Çeşitlilik ile ilgili ulusal mevzuatlar incelenmiştir.
- Deniz çayırlarına yönelik açık referansların varlığı ve bağlayıcılığı analiz edilmiştir.

2.2 Anket Çalışması:

- Katılımcı Profili: 141 kişi (kamu çalışanları)
- Yöntem: Çevrim içi ve yüz yüze anket
- Anket başlıkları: Farkındalık, bilgi düzeyi, mevzuat algısı, koruma önceliği

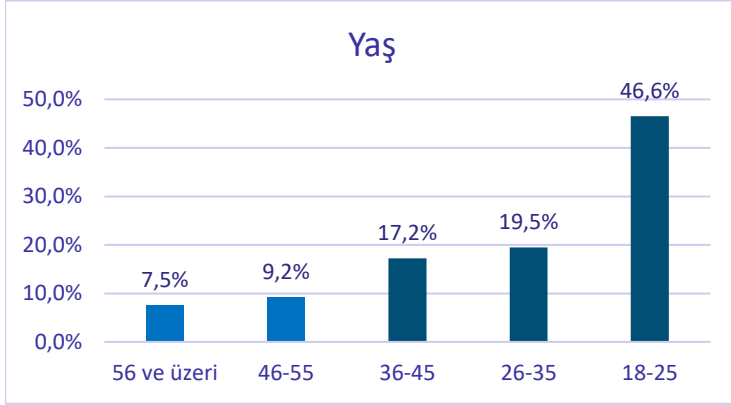
3. BULGULAR

3.1 Mevzuat İncelemesi Bulguları:

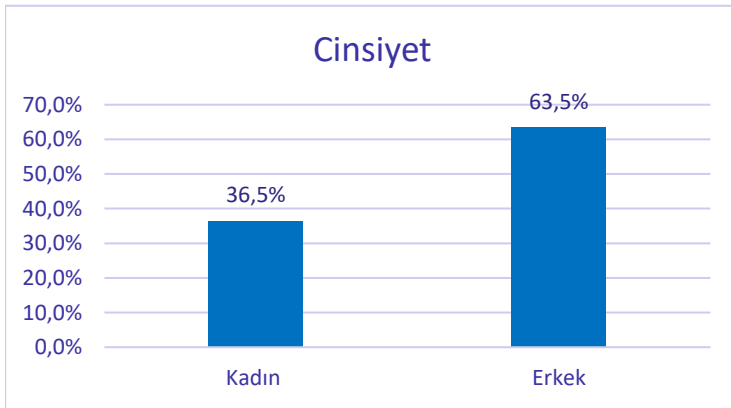
- Deniz ayırları ÇED Yönetmeliği’nde dolaylı olarak sulak alanlar ve hassas ekosistemler kapsamında değeriendirilmekte, ancak açıkça tanımlanmamaktadır.
- Kıyı yapılaşmalarına dair ÇED süreçlerinde deniz çayırlarına özel hassasiyetin genellikle göz ardı edildiği görölmüşür.
- Halkın bu konuda bilgilendirilmesi için gerekli eğitimler düzenlenmelidir.
- Deniz çayırlarının karbon salınımı açısından önemi daha fazla vurgulanmalıdır.

3.2 Anket Sonuçları :

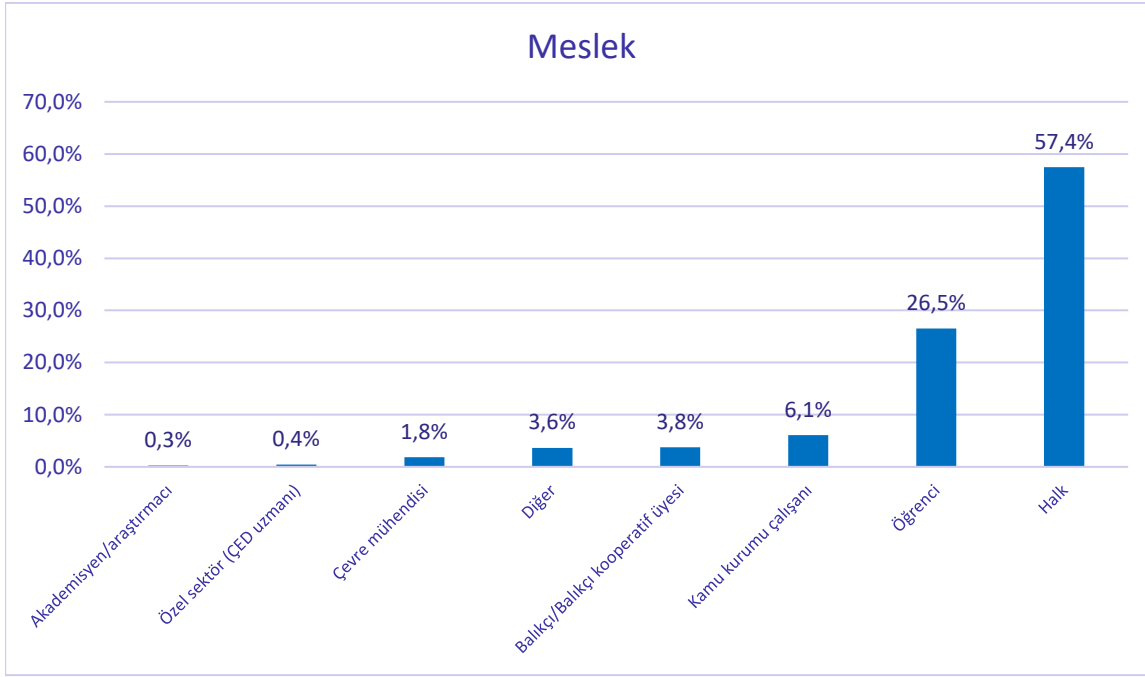
DEMOGRAFI

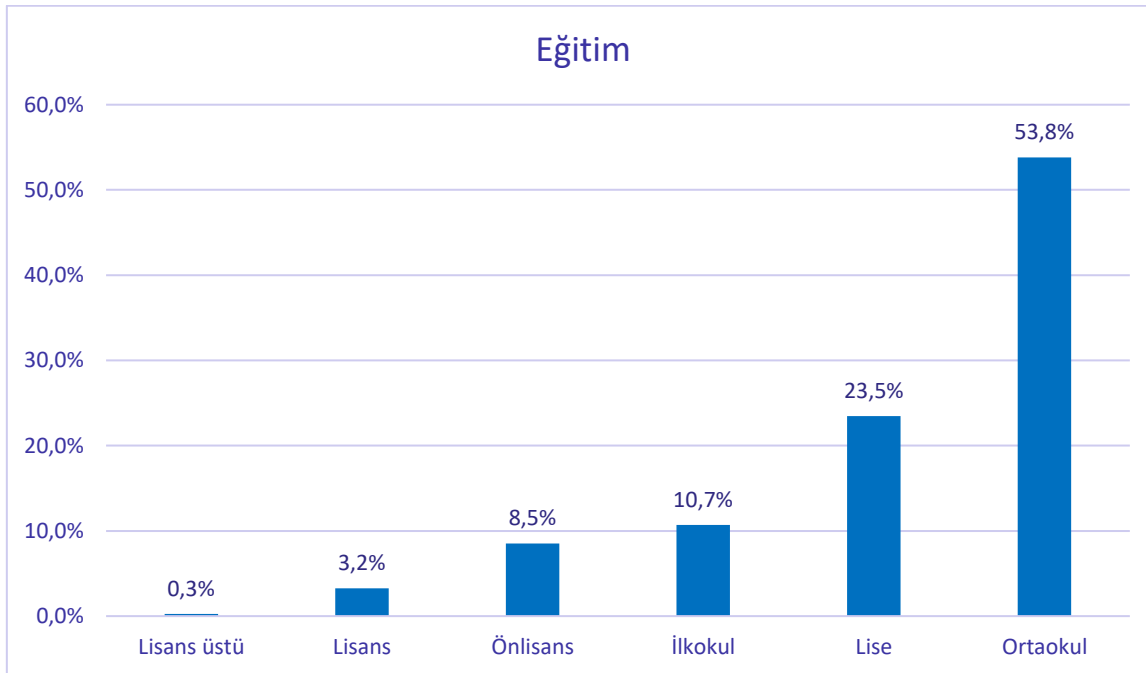
n =1572 **Ortalama Yaş: 31,95**

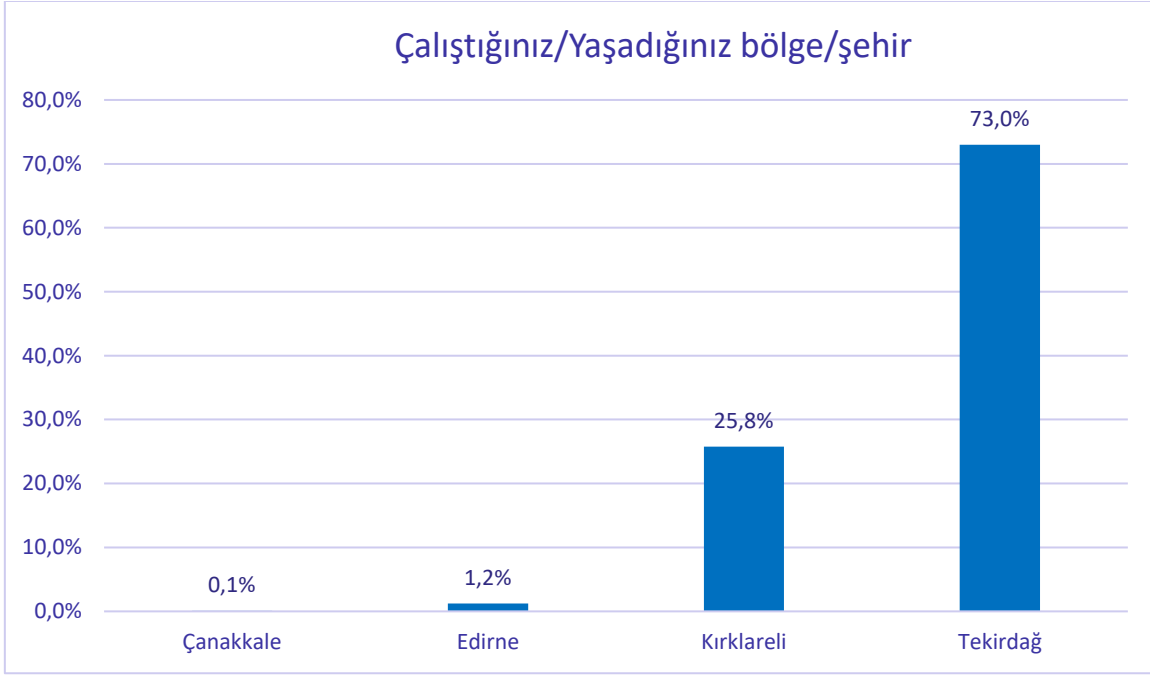
n =1572

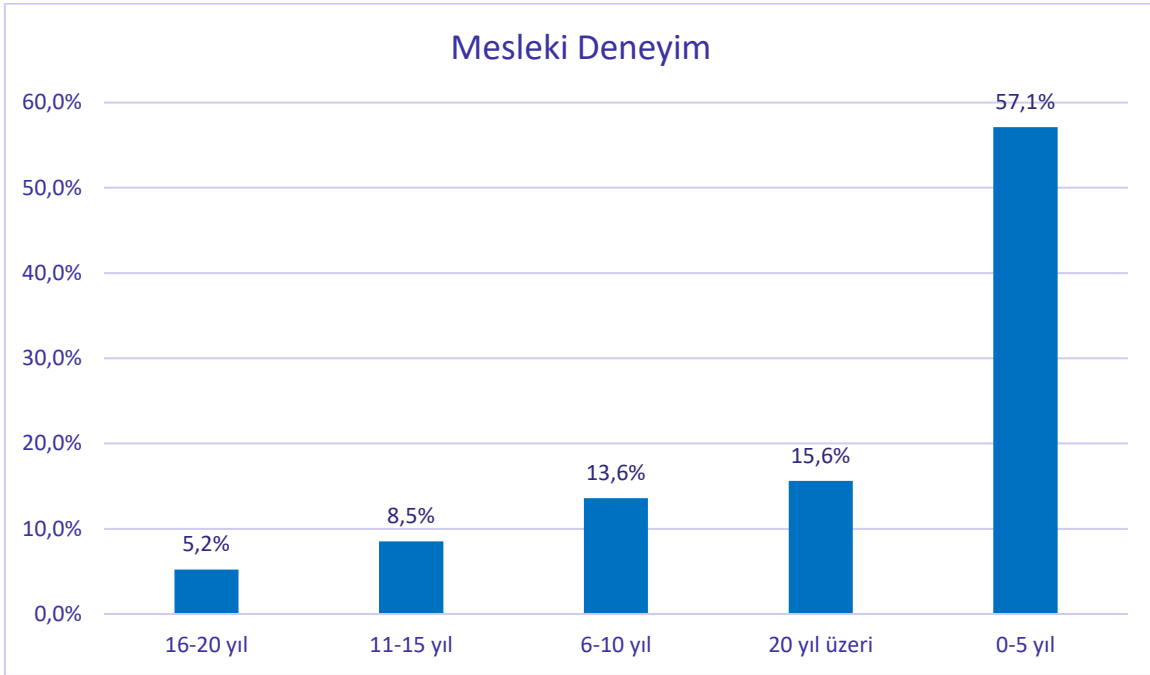
n=1572

n=1572

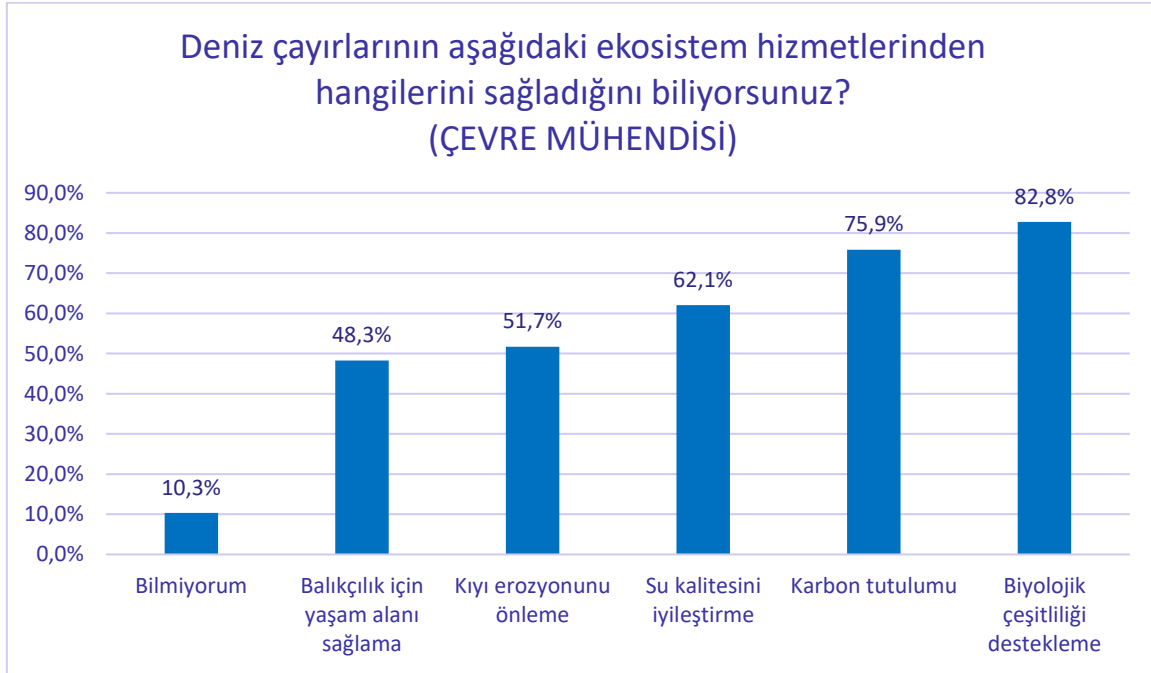
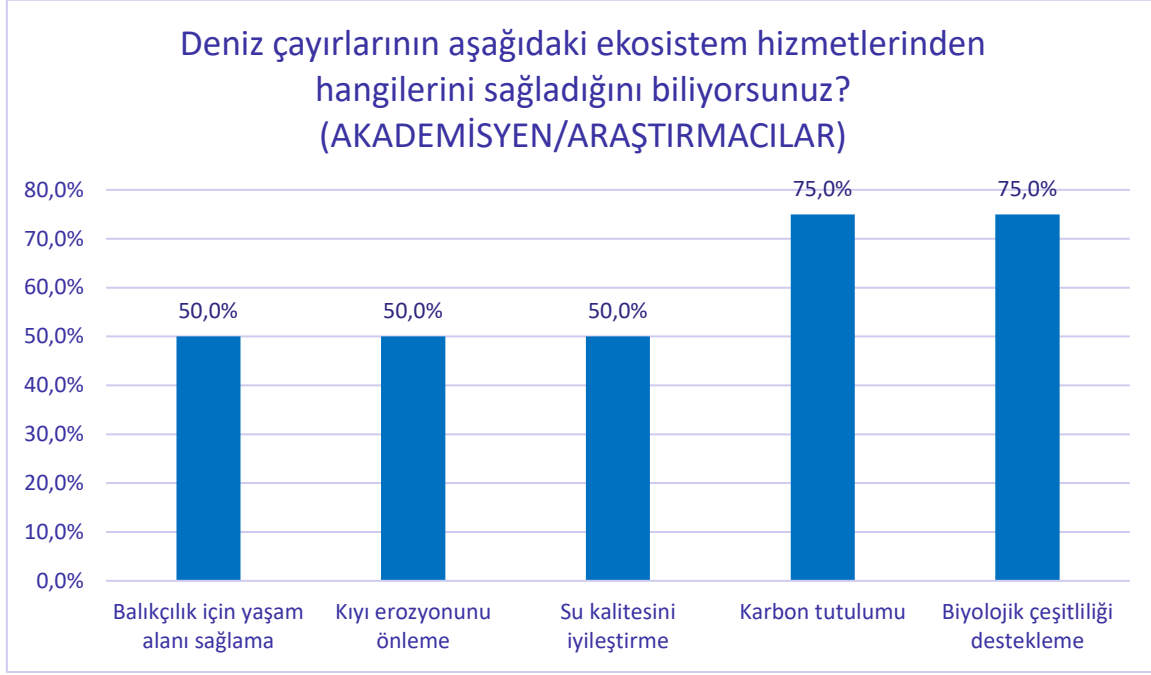

n=1572 %73 ile en çok Tekirdağ ilimizde ki kişilerle görüşülmüştür.

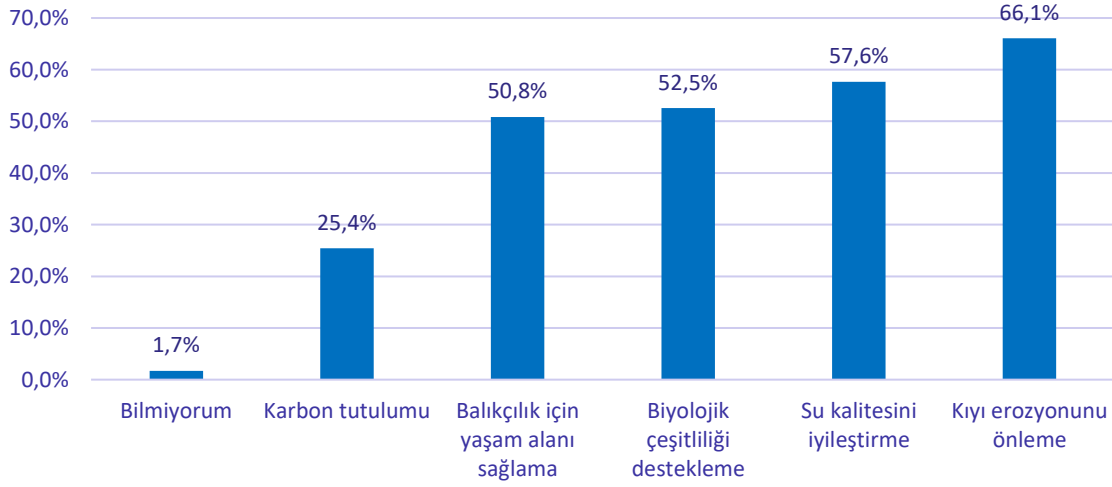

n=1572

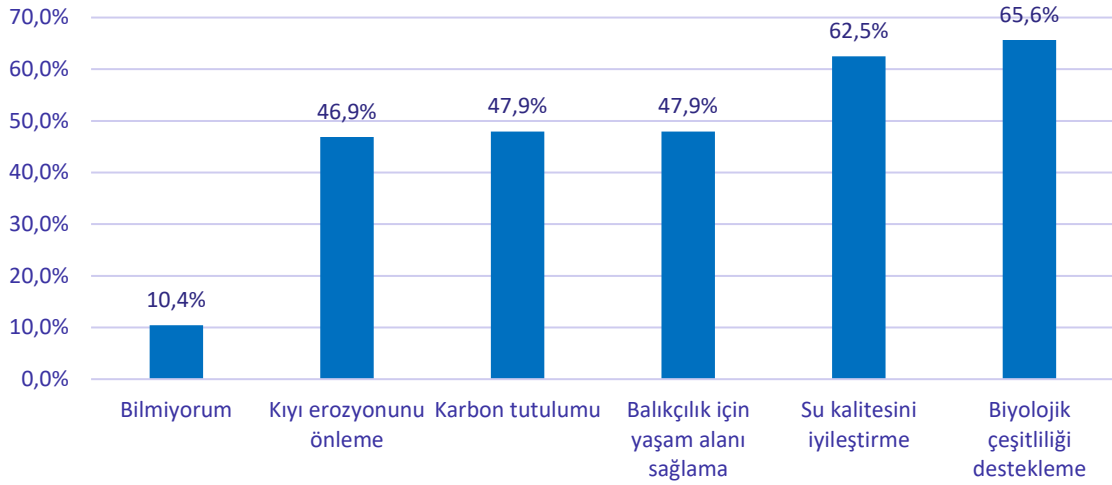
DENİZ ÇAYIRLARI HAKKINDA BİLGİ DÜZEYİ

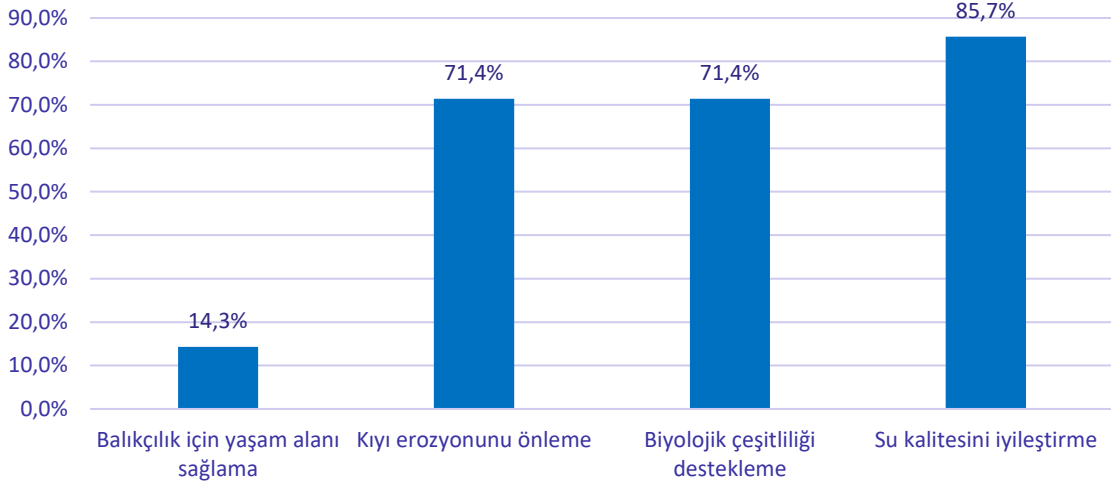
Deniz çayırılarının aşağıdaki ekosistem hizmetlerinden hangilerini sağladığını biliyorsunuz?
(BALIKÇI/BALIKÇI KOOPERATİF ÜYESİ)

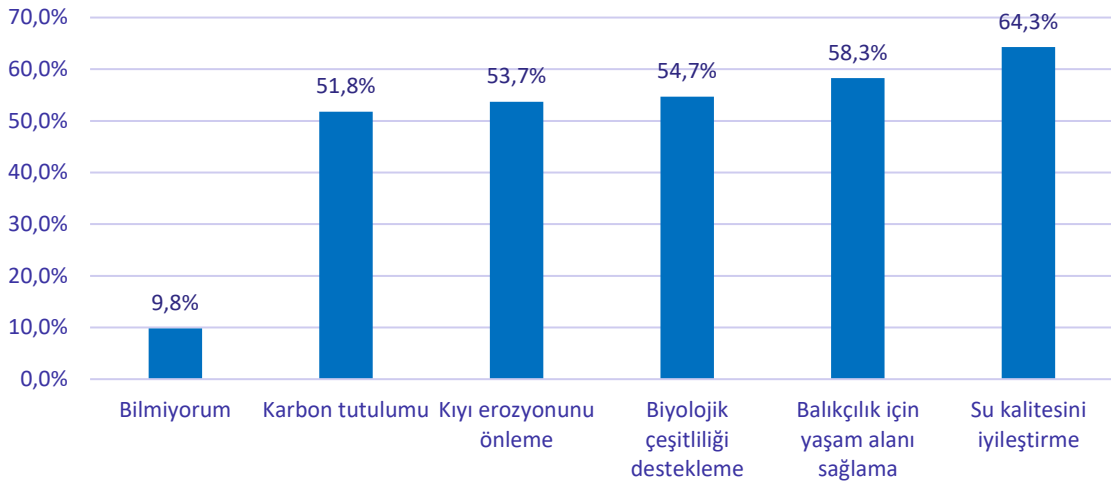
Deniz çayırılarının aşağıdaki ekosistem hizmetlerinden hangilerini sağladığını biliyorsunuz?
(KAMU KURUMU ÇALIŞANI)

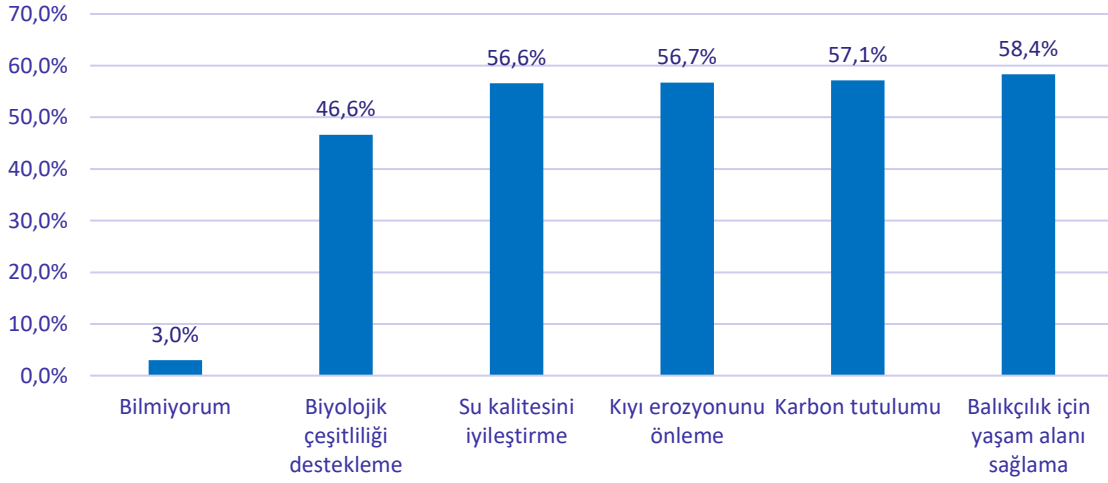
Deniz çayırılarının aşağıdaki ekosistem hizmetlerinden
hangilerini sağladığını biliyorsunuz?
(ÖZEL SEKTÖR (ÇED UZMANI))

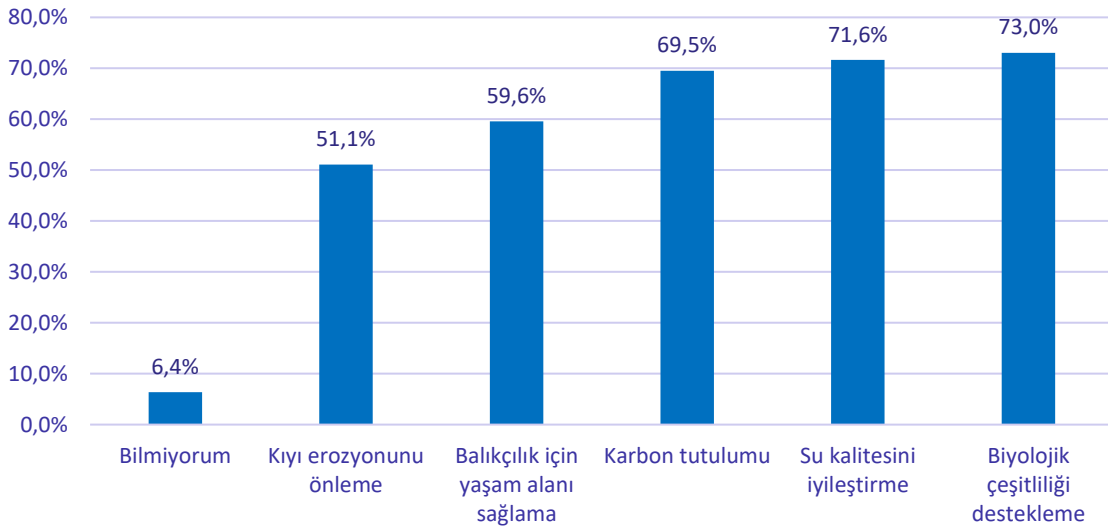
Deniz çayırılarının aşağıdaki ekosistem hizmetlerinden
hangilerini sağladığını biliyorsunuz?
(ÖĞRENCİ)

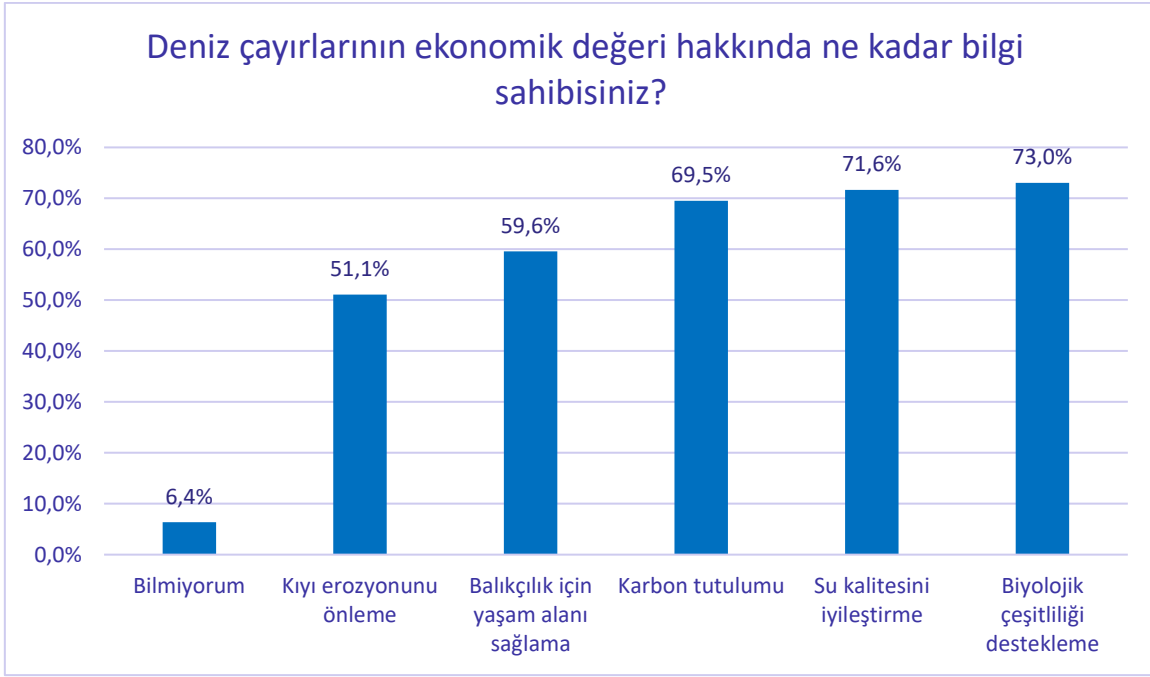
Deniz çayırılarının aşağıdaki ekosistem hizmetlerinden hangilerini sağladığını biliyorsunuz?
(HALK)

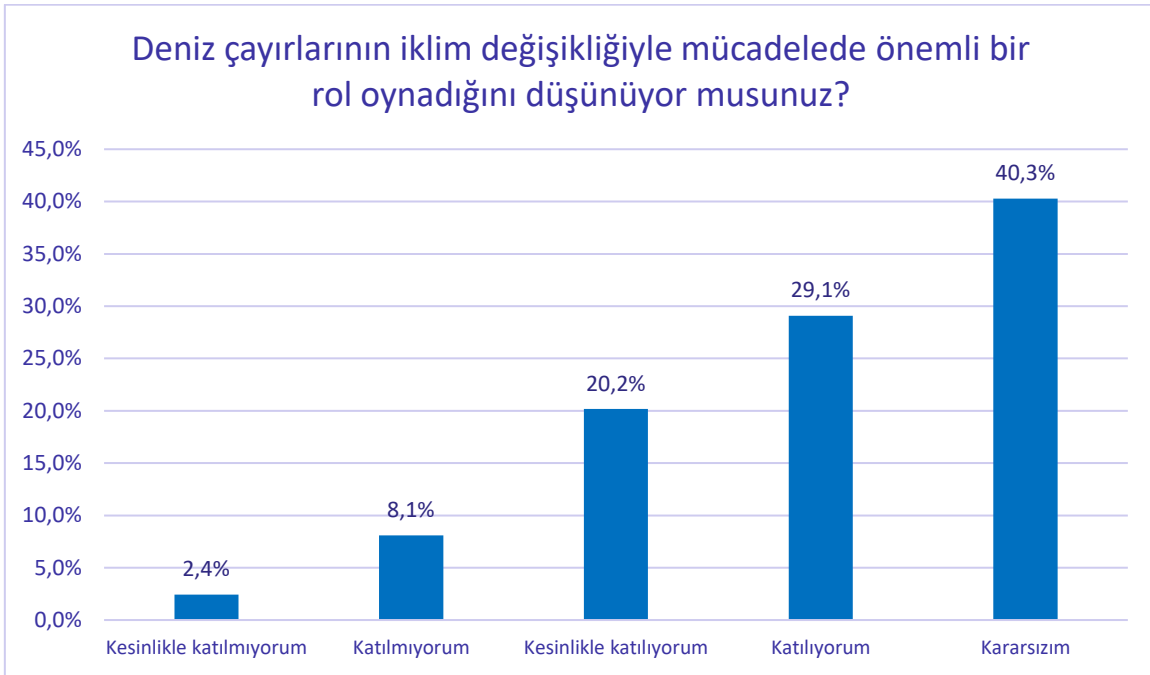
Deniz çayırılarının aşağıdaki ekosistem hizmetlerinden hangilerini sağladığını biliyorsunuz?

n=1572 Deniz çayırılarının en çok sağladığı ekosistem hizmeti “Biyolojik çeşitliliği desteklemek” tir(%73).

n=1572 Deniz çayırılarının en çok sağladığı ekosistem hizmeti “Biyolojik çeşitliliği desteklemek” tir(%73).

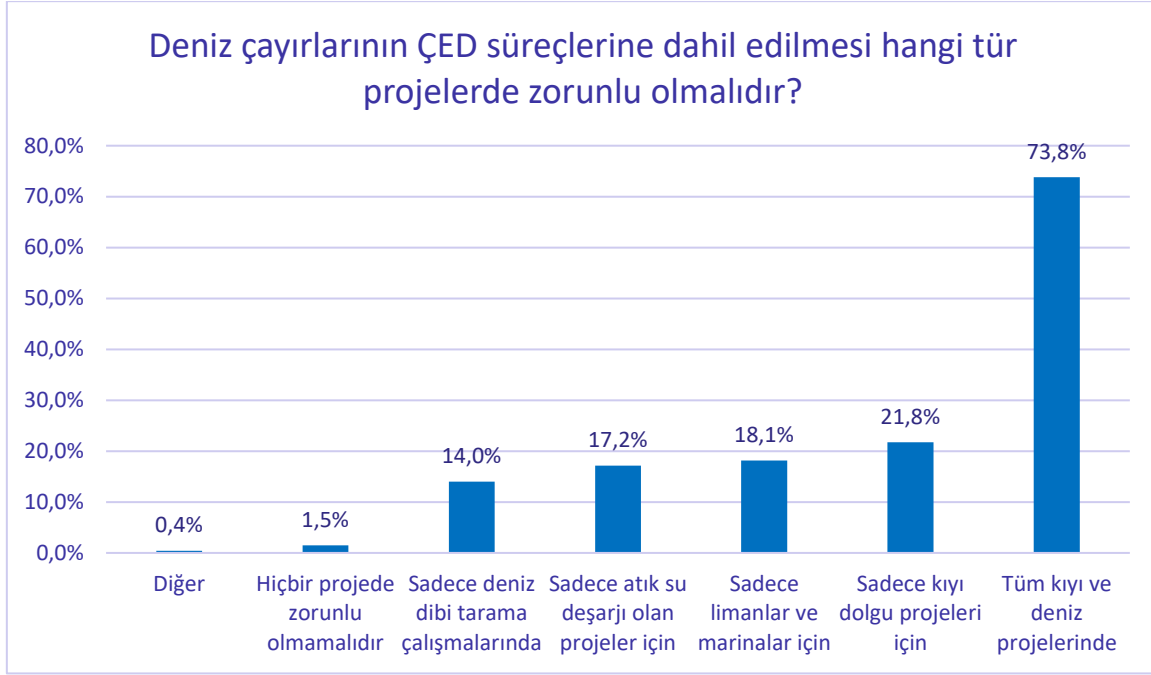
n=1572 Deniz çayırılarının iklim değişikliği ile mücadelede önemli bir rolü konusunda “Kararsızım” (%40,3) diyenler yüksek orandadır.

T2B=49,2%

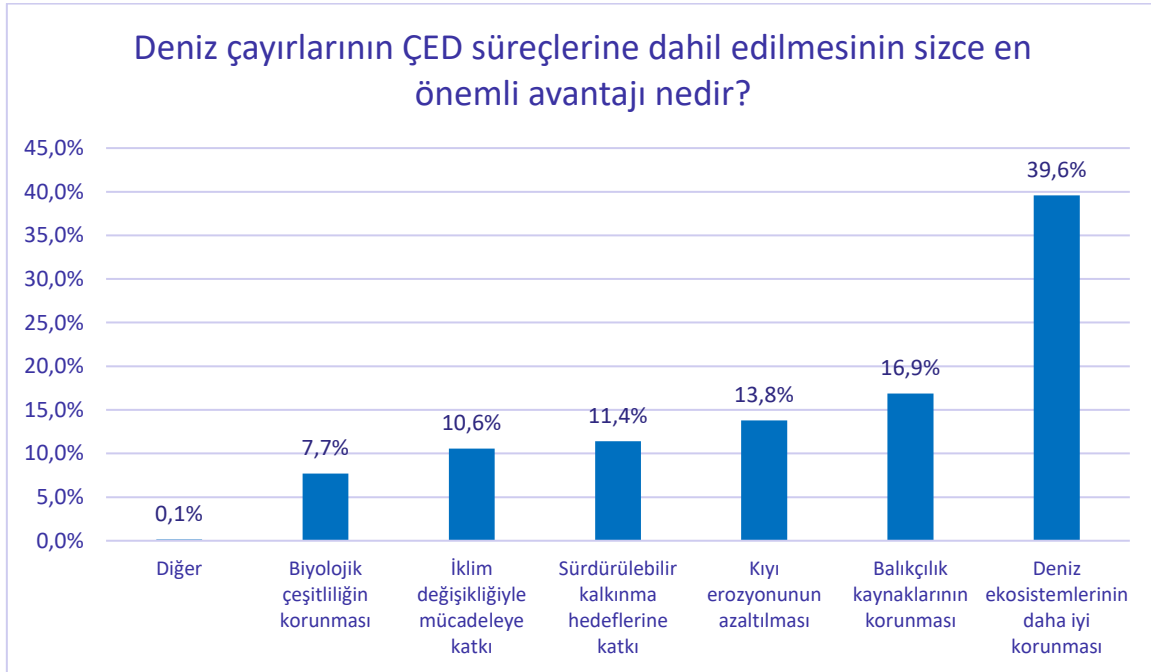
B2B=10,5%

Mean=2,10

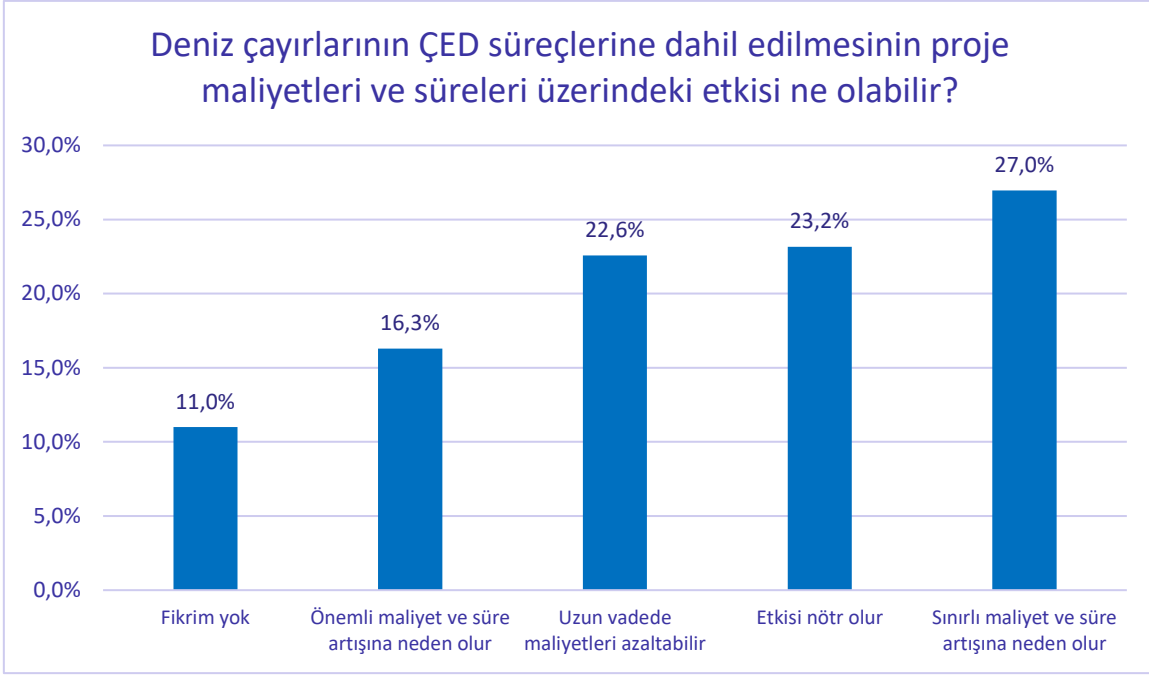
DENİZ ÇAYIRLARINA YÖNELİK İLGİ VE FARKINDALIK DÜZEYİ

n=1572 Deniz çayırlarının ÇED süreçlerine dahil edilmesi “Tüm kıyı ve deniz projelerinde” (%73,8) zorunlu olması belirtilmiştir.

n=1572 Deniz çayırlarının ÇED süreçlerine dahil edilmesinde “Deniz ekosistemlerinin daha iyi korunması” (%39,6) en önemli avantajdır.

n=1572 Deniz çayırılarının ÇED süreçlerine dahil edilmesinde maliyet ve süre üzerindeki etkisi “Sınırlı maliyet ve süre artışına neden olur” (%27) dir.

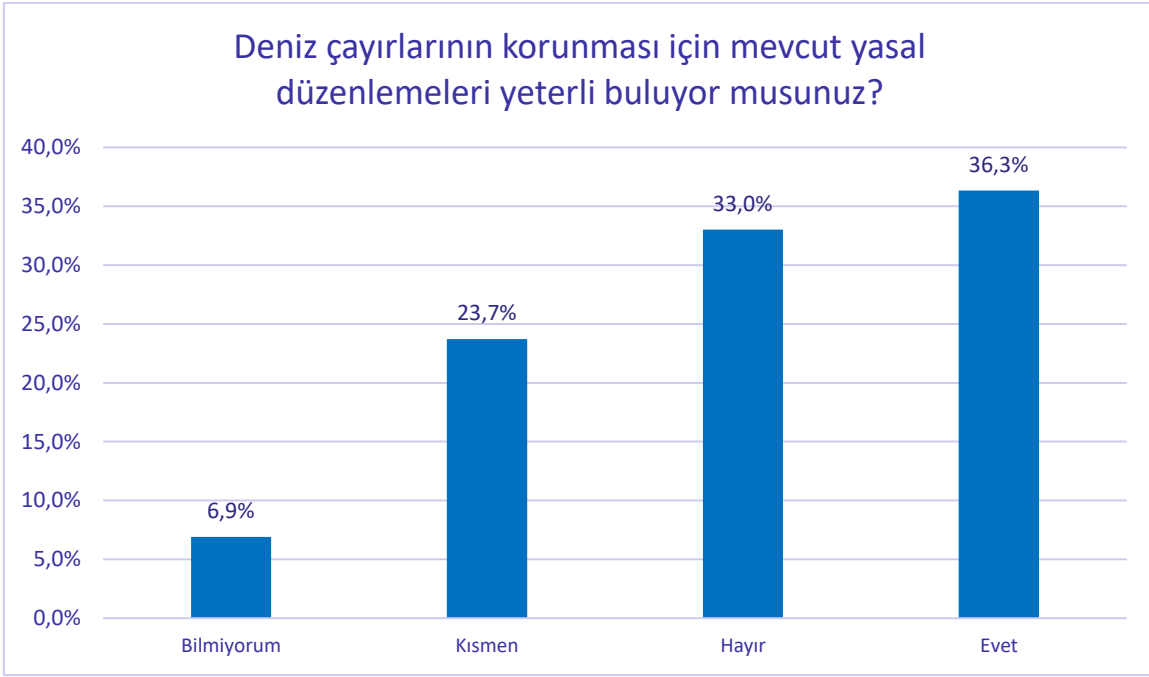

n=1572 Kamuoyunun deniz çayıruları hakkındaki farkındalığı “Düşük” (%51,1) dir.

T2B=8,5%

B2B=78,1%

Mean=2,02

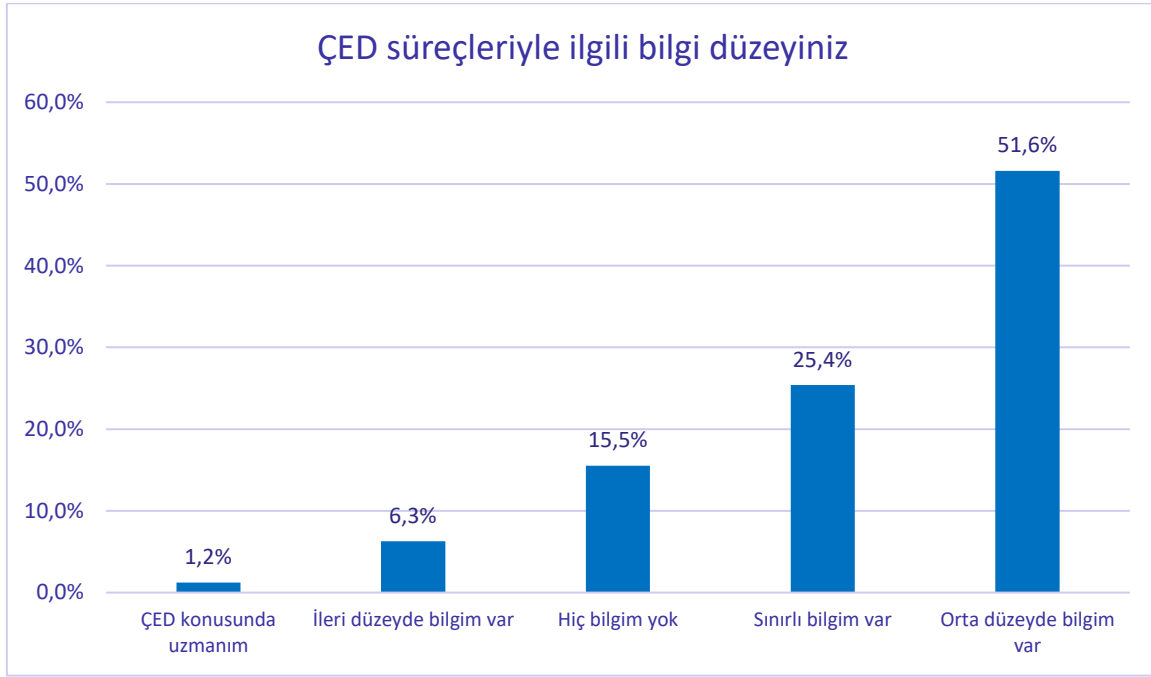

n=1572 Deniz çayırılarının korunması için mevcut yasal düzenlemeleri “Evet” (%36,3) yeterli bulanlar var.

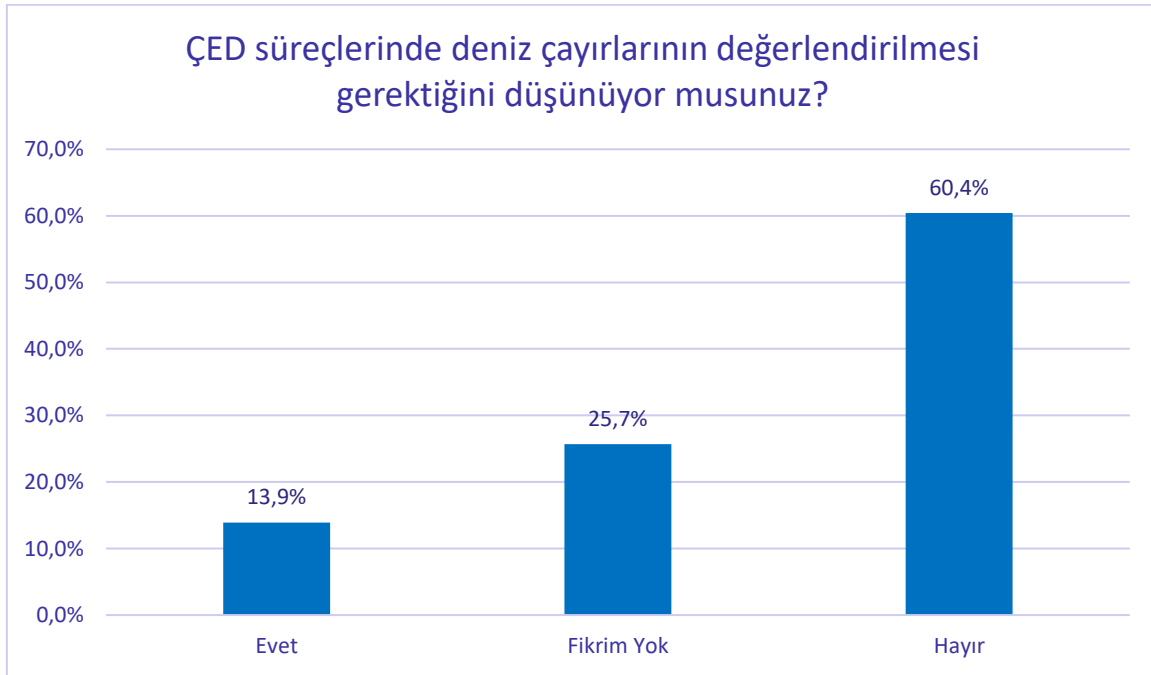

n=1572 Deniz çayırılarının korunması konusunda kamuoyuna yönelik “Eğitim programları” (%56,7) ile öne çıkmıştır.

DENİZ ÇAYIRLARI ÇED VE MEVZUAT BİLGİ DÜZEYİ

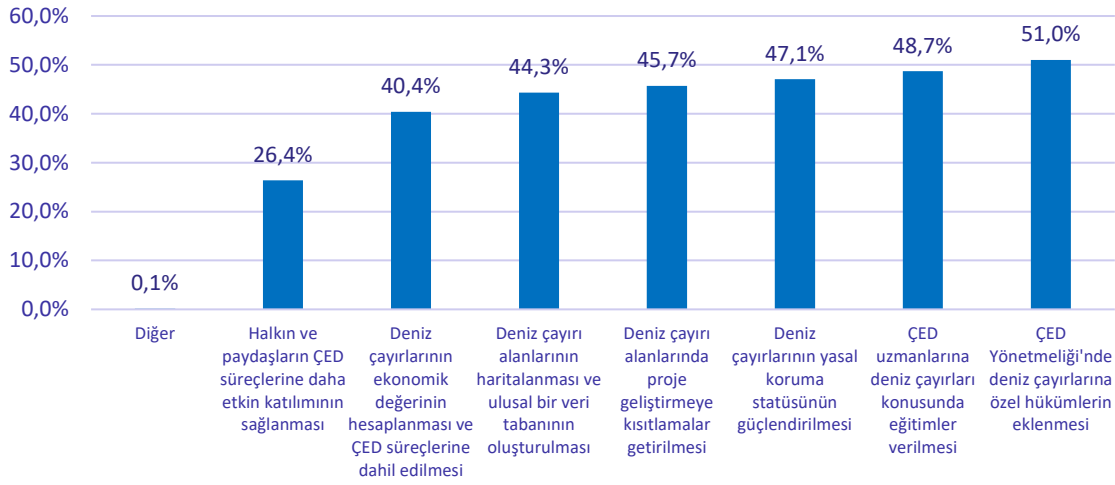

n=1572 ÇED süreçleri ile ilgili bilgi düzeyi “Orta düzeyde bilgim var” (%51,6) dir.

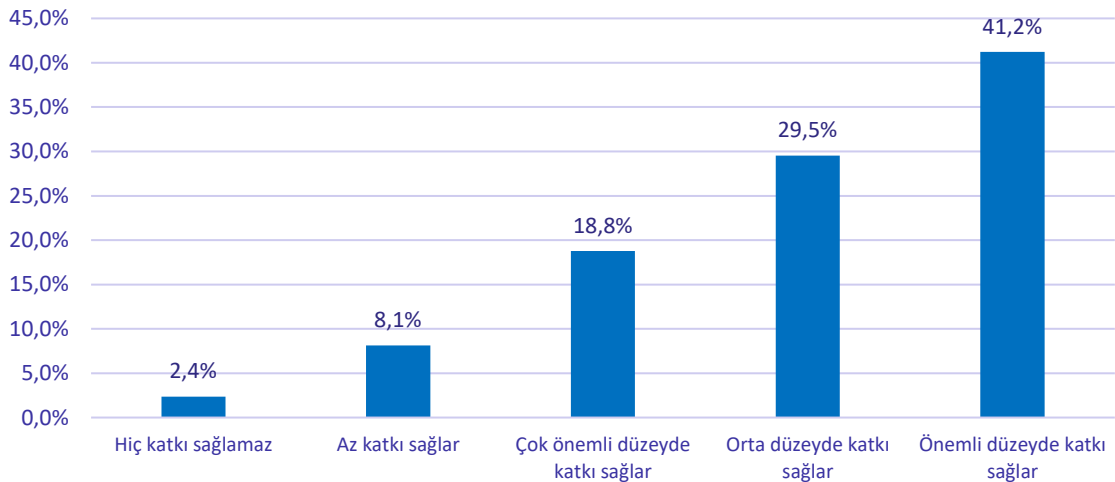
n=1572 ÇED süreçlerinde deniz çayırlarının değerlendirmesine %60,4 Hayır diyenler var.

ÇED süreçlerinde deniz çayırlarının daha etkin bir şekilde değerlendirilmesi için aşağıdaki önerilerden hangilerini destekliyorsunuz?

n=1572 ÇED süreçlerinde deniz çayırlarının daha etkin bir şekilde değerlendirilmesine “Deniz çayırlarına özel hükümlerin eklenmesi” (%51) ile öne çıkmıştır.

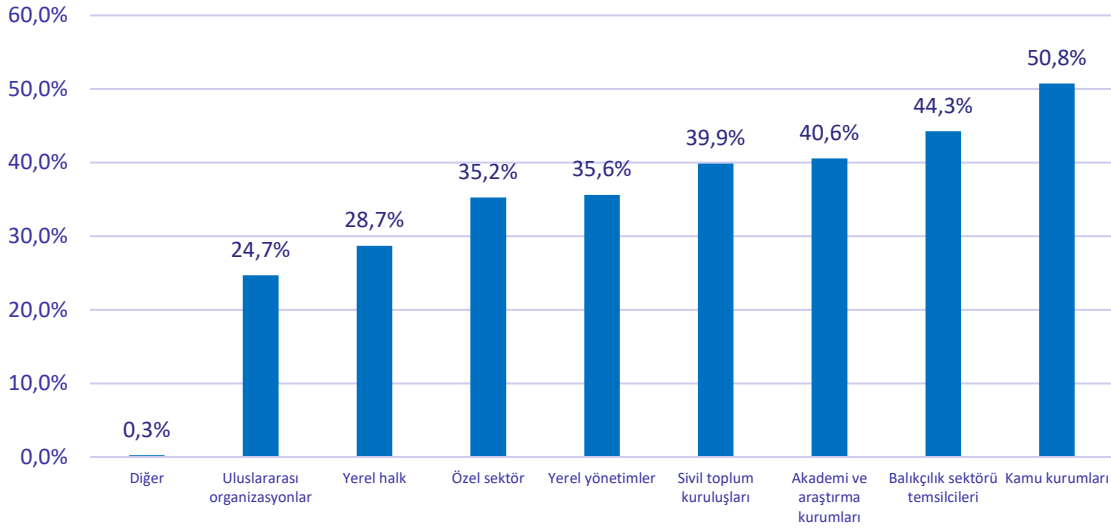
Deniz çayırlarının ÇED süreçlerine dahil edilmesinin, kıyı ve deniz ekosistemlerinin korunmasına ne ölçüde katkı sağlayacağını düşünüyorsunuz?

n=1572 Deniz çayırlarının ÇED süreçlerine dahil edilmesinin kıyı ve deniz ekosistemlerinin korunmasına “Önemli düzeyde katkı sağlar” (%41,2).

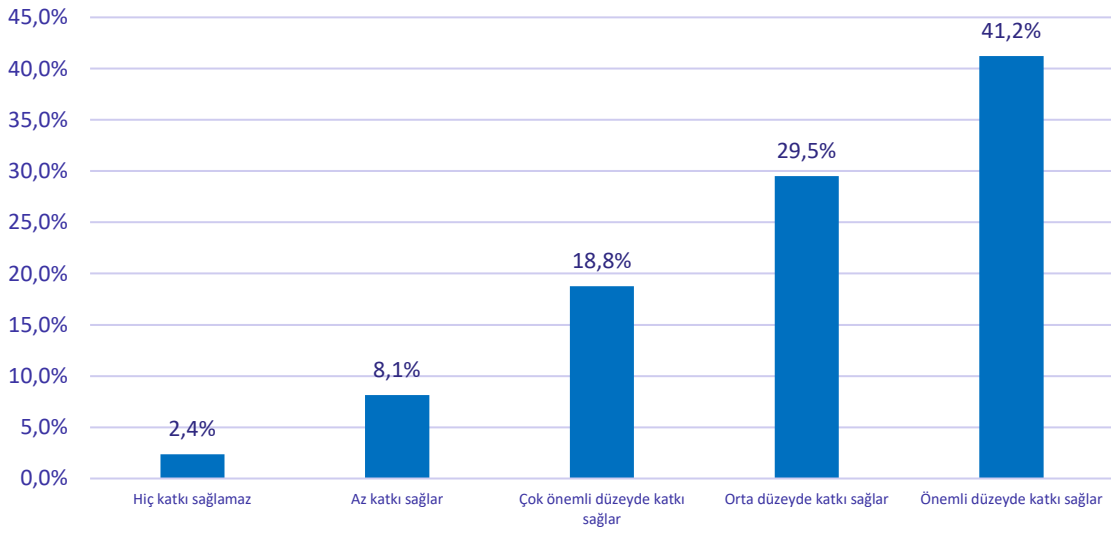
T2B=60% B2B=10,5% Mean=3,66

Deniz çayırılarının ÇED süreçlerine dahil edilmesi sürecindeki en önemli paydaşlar kimler olmalıdır?

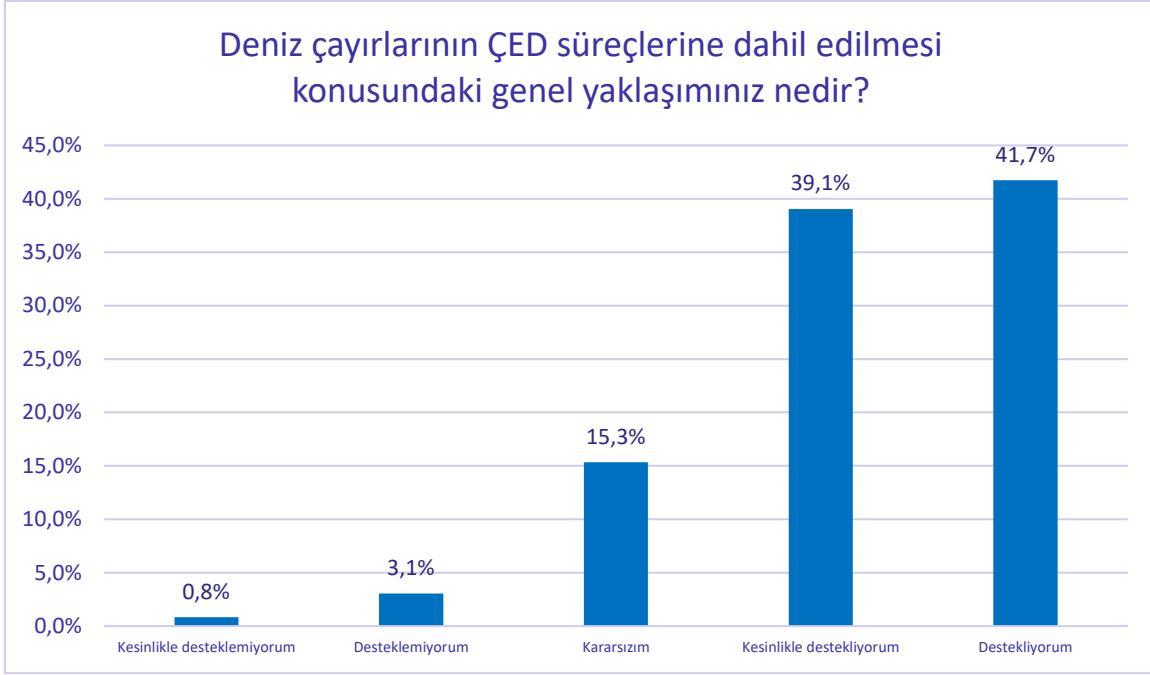
n=1572 Deniz çayırılarının ÇED süreçlerine dahil edilmesi aşamasında “Kamu kurumları” (%50,8) dır.

Deniz çayırılarının ÇED süreçlerine dahil edilmesinin genel olarak çevre koruma politikalarına katkısı ne düzeyde olur?

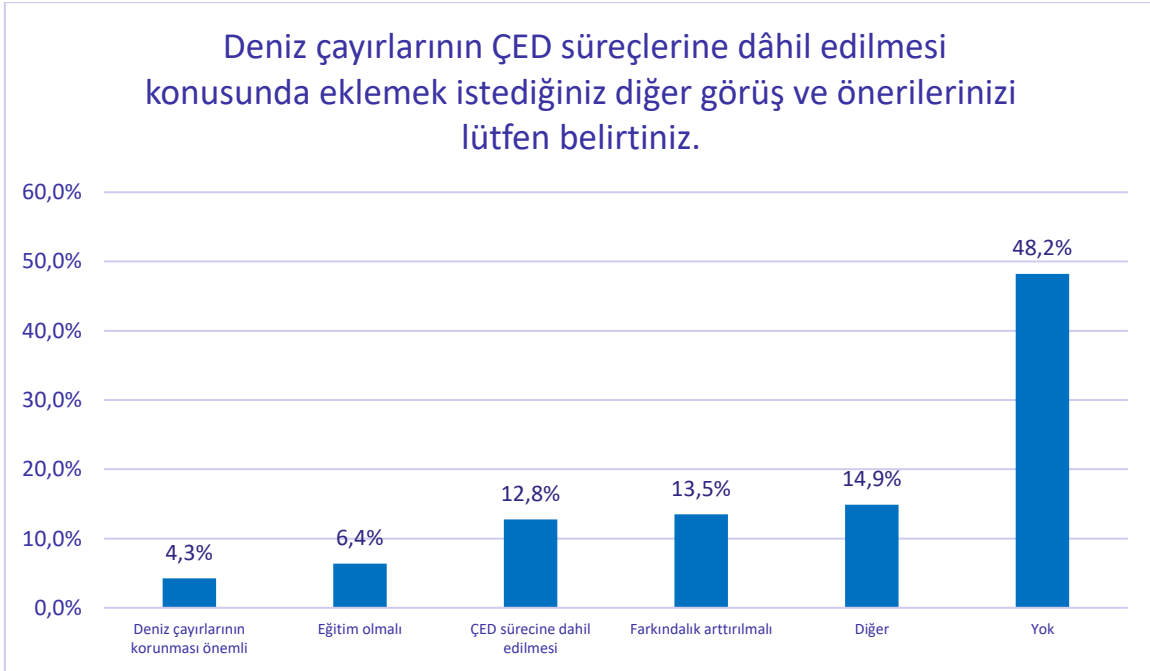
n=1572 Deniz çayırılarının ÇED süreçlerine dahil edilmesinde çevre koruma politikasına “Önemli katkısı olur” (%41,2).

T2B=60% B2B=10,5% Mean=3,68

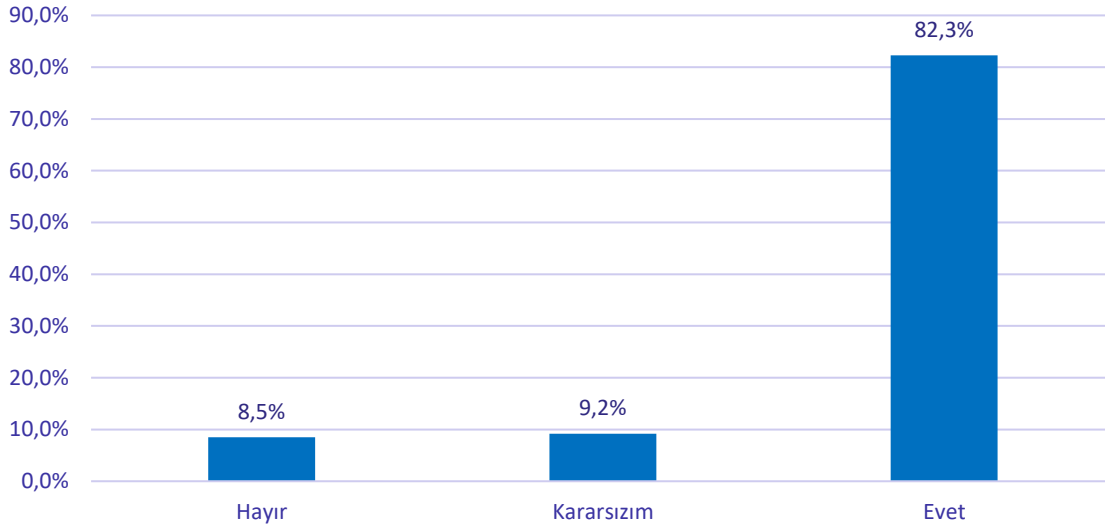
n=1572 Deniz çayırılarının ÇED süreçlerine dahil edilmesini “Kesinlikle destekliyorum” (%41,7).

T2B=80,8% B2B=3,9% Mean=3,85

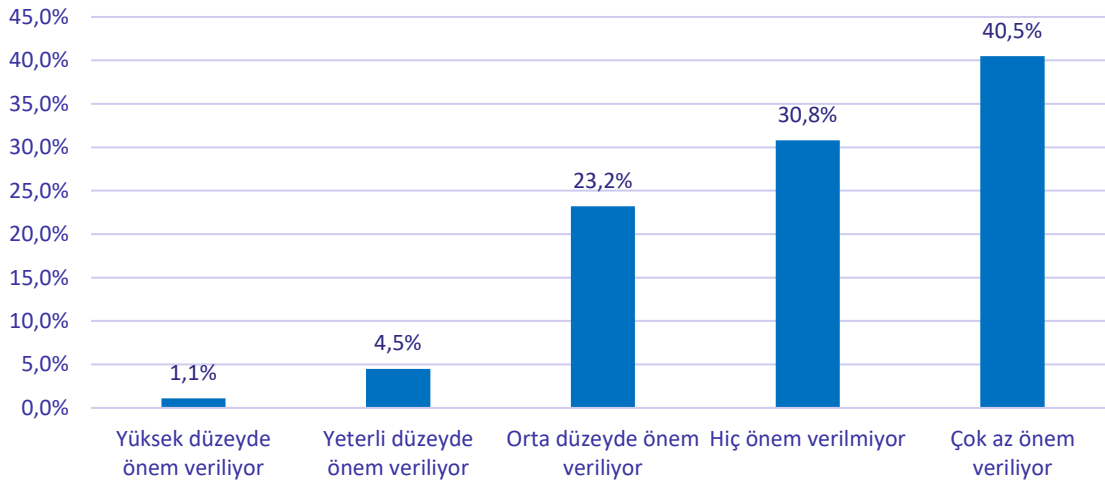
n=1572 Deniz çayırılarının ÇED süreçlerine dahil edilmesi “Farkındalık arttırmak” (%13,5).

ÇED süreçlerinde deniz çayırlarının korunmasına yönelik özel kriterlerin olması gerektiğini düşünüyor musunuz?

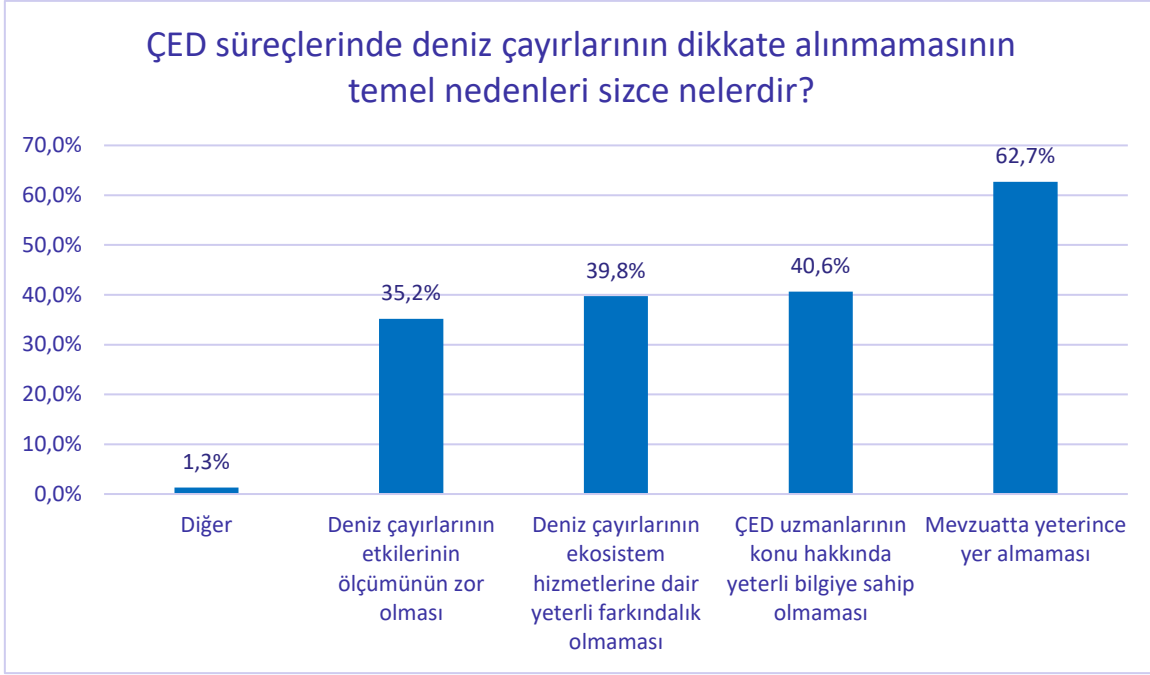

n=1572 ÇED süreçlerinde deniz çayırlarının korunmasına yönelik özel kriterlerin olmasını isteyenler %82,3' dir.

Türkiye'deki kıyı projeleri (liman, marina, kıyı dolgu vb.) yaparken ÇED süreçlerinde deniz çayırlarına yeterince önem verildiğini düşünüyor musunuz?

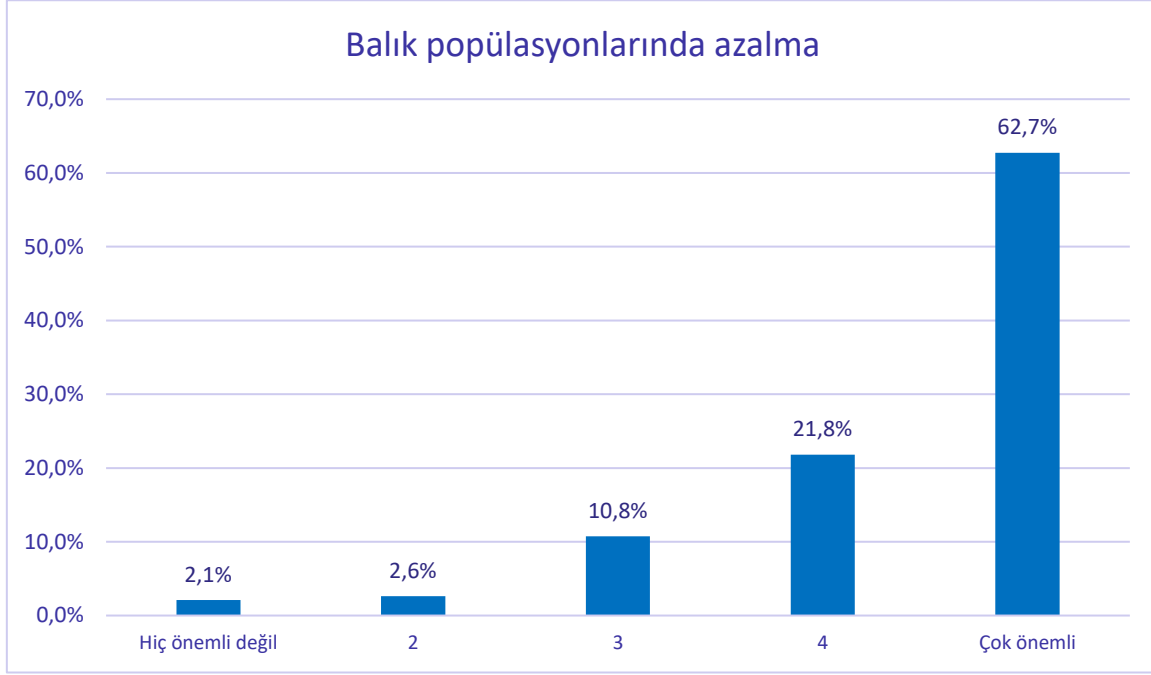
n=1572 Türkiye' deki kıyı projelerinde ÇED süreçlerinde deniz çayırlarına %40,5 'lik oranla çok az önemsendiği gözlemlenmiş.

n=1572 ÇED süreçlerinde deniz çayırlarının dikkate alınmasının temel nedeni “Mevzuatta yeterince yer almaması” (%62,7) dır.

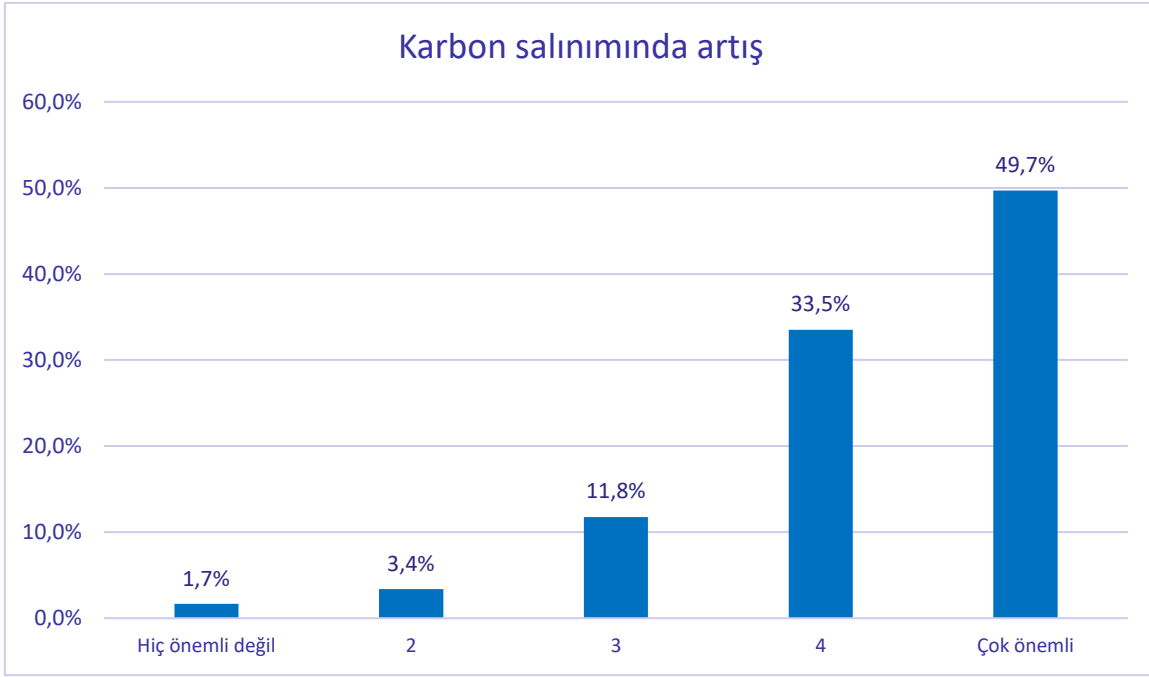
DENİZ ÇAYIRLARININ KORUNMASINA YÖNELİK ÖNCELİK DÜZEYİ

Deniz çayırlarının yok olmasının aşağıdaki sonuçlarını ne kadar önemli buluyorsunuz?

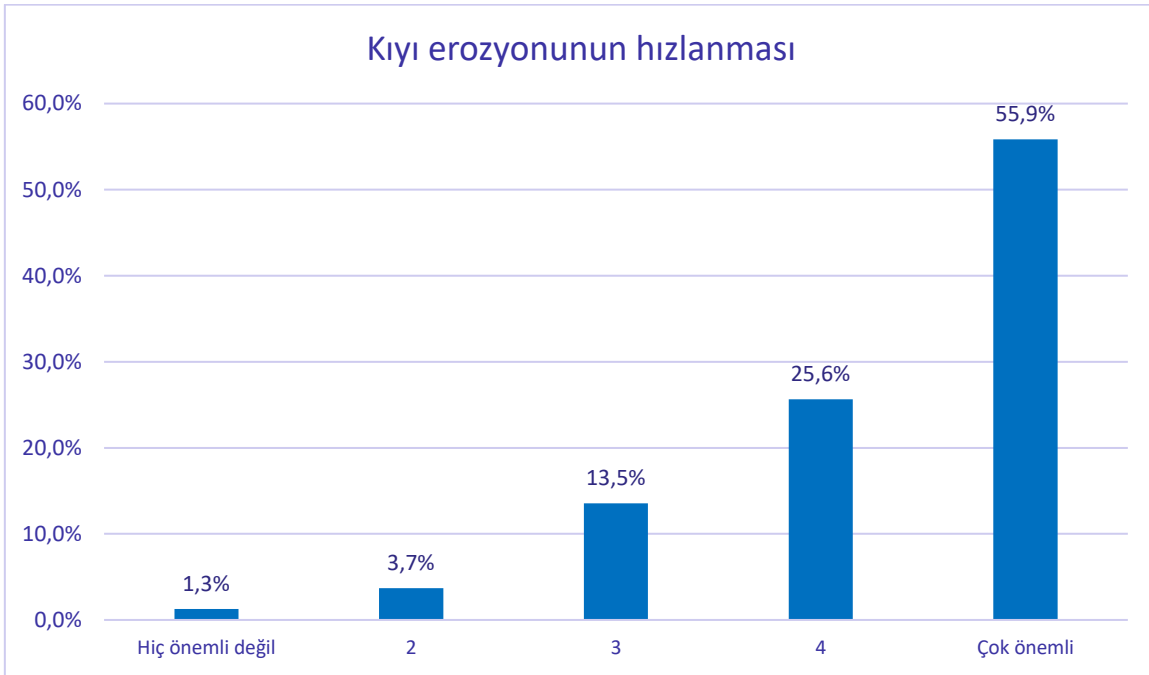
n=1572 Deniz çayırlarının yok olmasında “Balık popülasyonlarında azalma” (%62,7) ile “Çok önemli” dir.

T2B=84,5% B2B=4,7% Mean=4,40

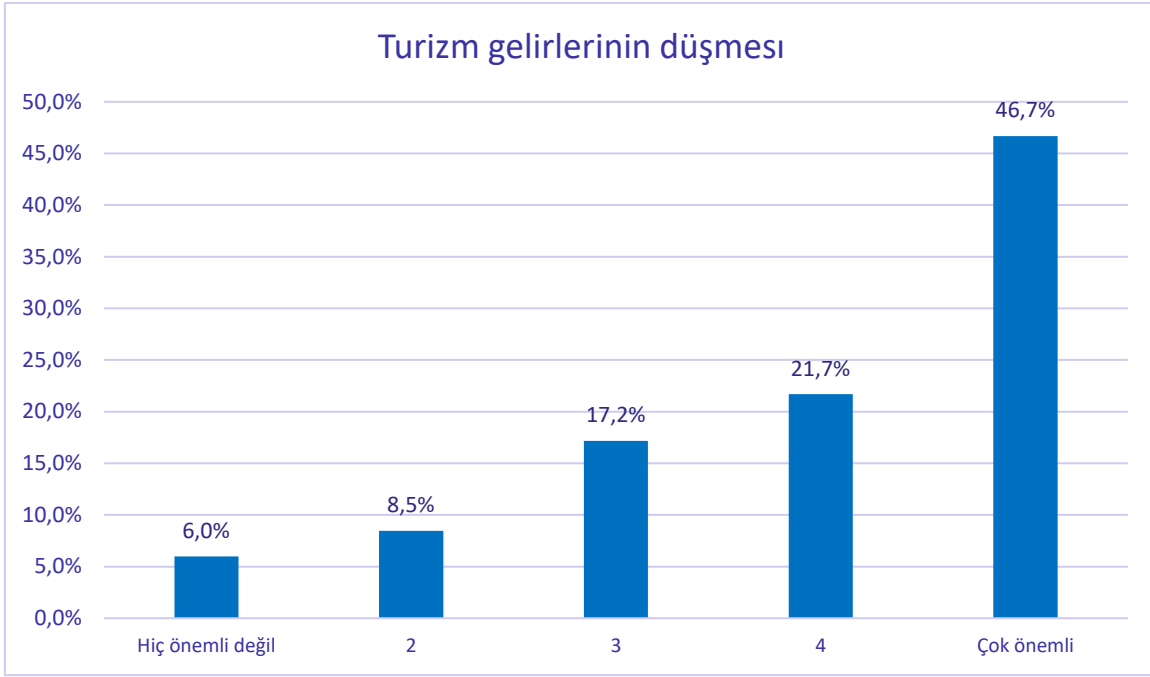
n=1572 Deniz çayırlarının yok olmasında “Karbon salınımında artış” (%49,7) ile “Çok önemli” dir.

T2B=83,2% B2B=5% Mean=4,26

n=1572 Deniz çayırlarının yok olmasında “Kıyı erozyonunun hızlanması” (%55,9) ile “Çok önemli” dir.

T2B=81,5% B2B=5% Mean=4,31

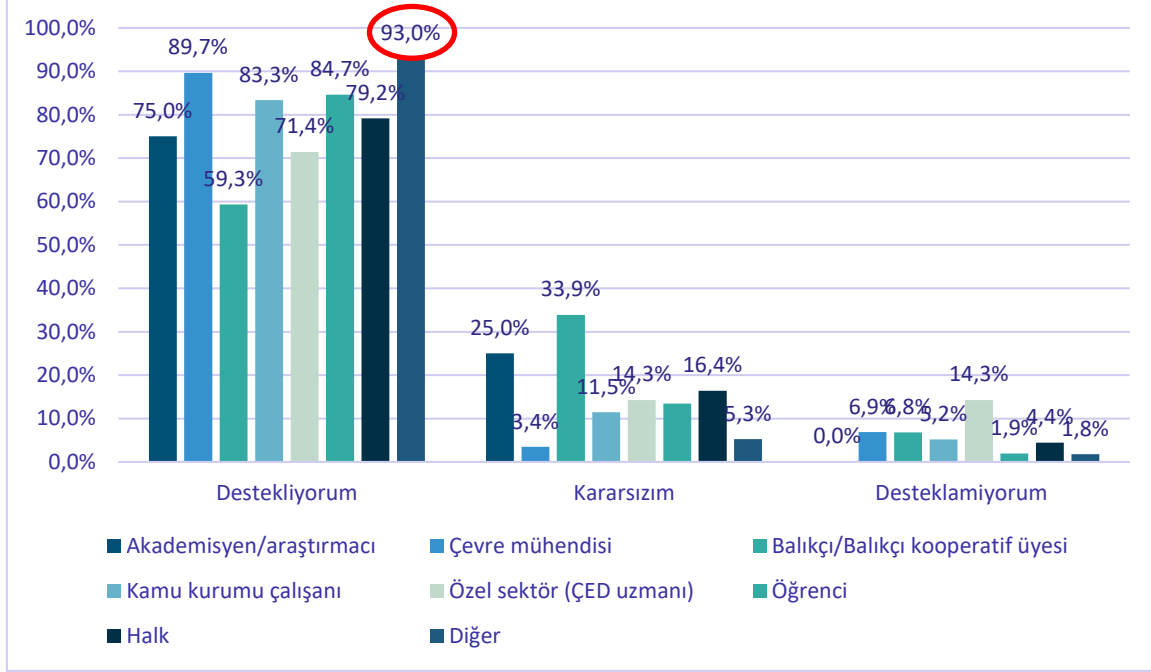

n=1572 Deniz çayırlarının yok olmasında “Turizm gelirlerinin düşmesi” (%46,7) ile “Çok önemli” dir.

T2B=68,4% B2B=14,4% Mean=3,95

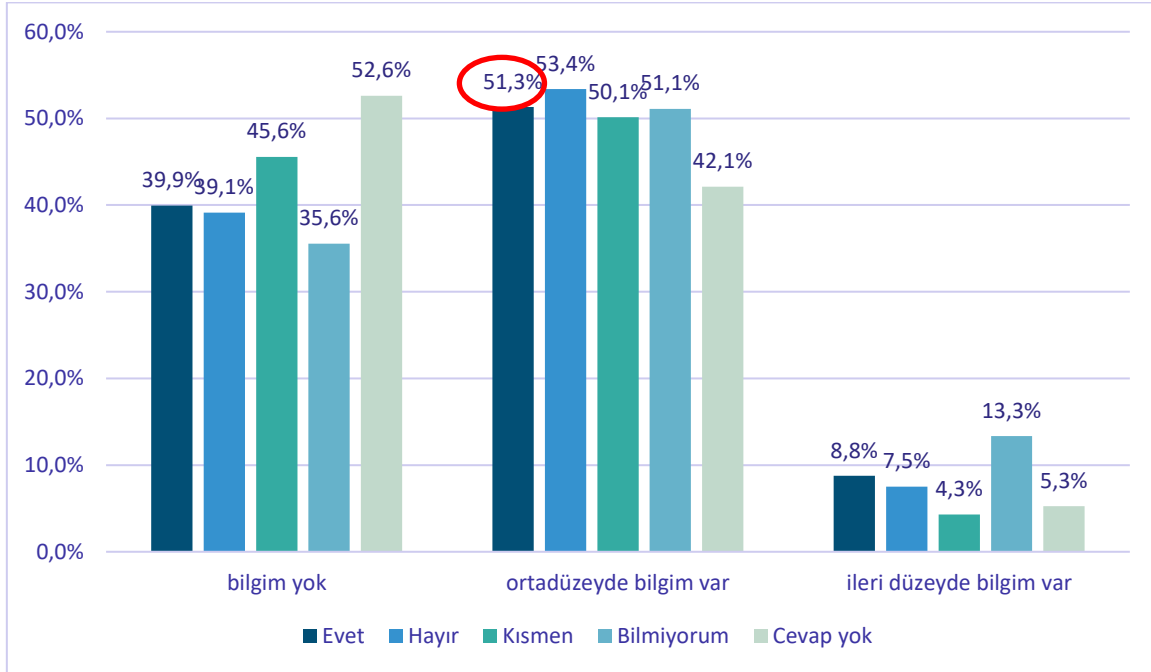
4. İleri Analizler :

Meslek ve Deniz çayırının ÇED süreçlerine dahil edilmesi arasındaki ilişki

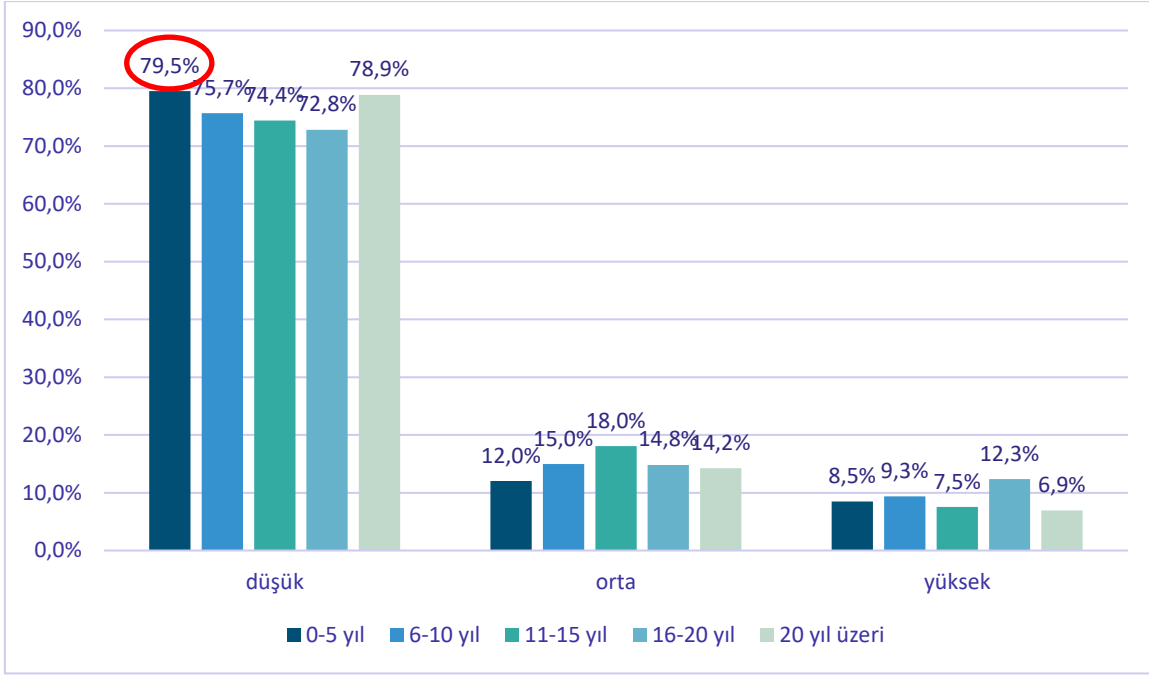
n =1572 Deniz çayırının ÇED süreçlerine dahil edilmesini en çok destekleyenler (%93) ile “Çevre Mühendisleri” dir.

ÇED süreçleri ile ilgili bilgi düzeyi ve Deniz çayırının korunmasında ki yasal düzenlemeyi yeterli bulanlar arasında ki ilişki

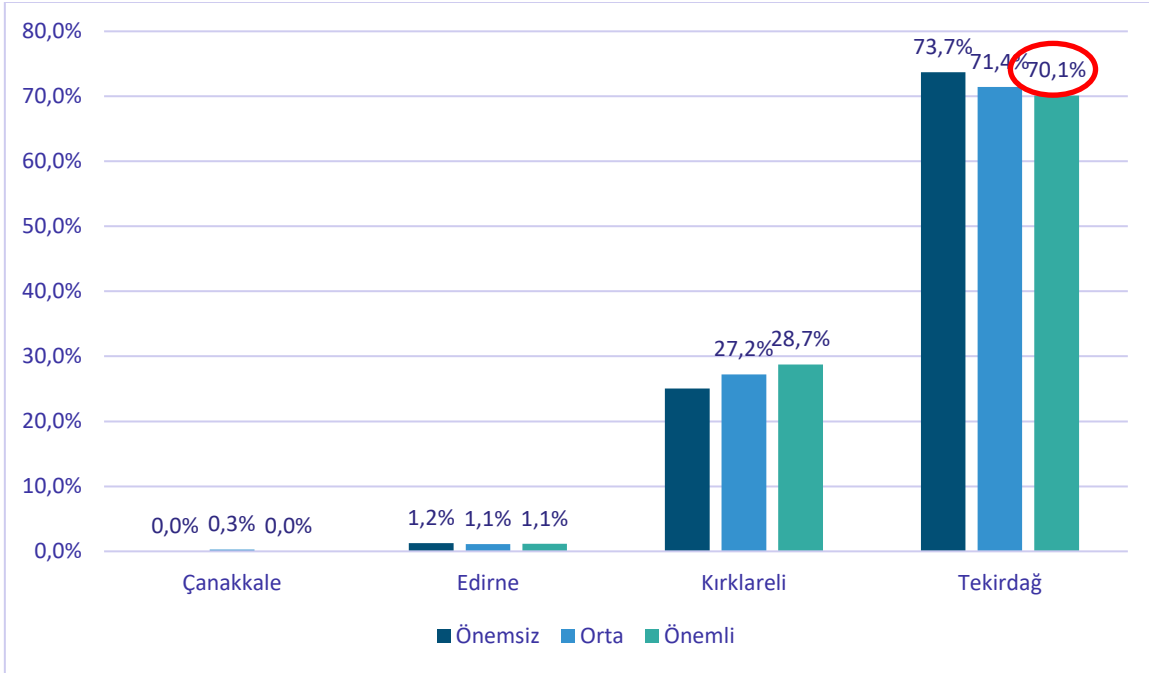
n =1572 ÇED süreçleri ile ilgili “Bilgi yok” diyenlerden deniz çayırındaki yasal düzenlemeyi (%51,3) ‘ü “Evet” diyerek yeterli bulmuştur.

Tecrübe ve Farkındalık düzeyi arasındaki ilişki

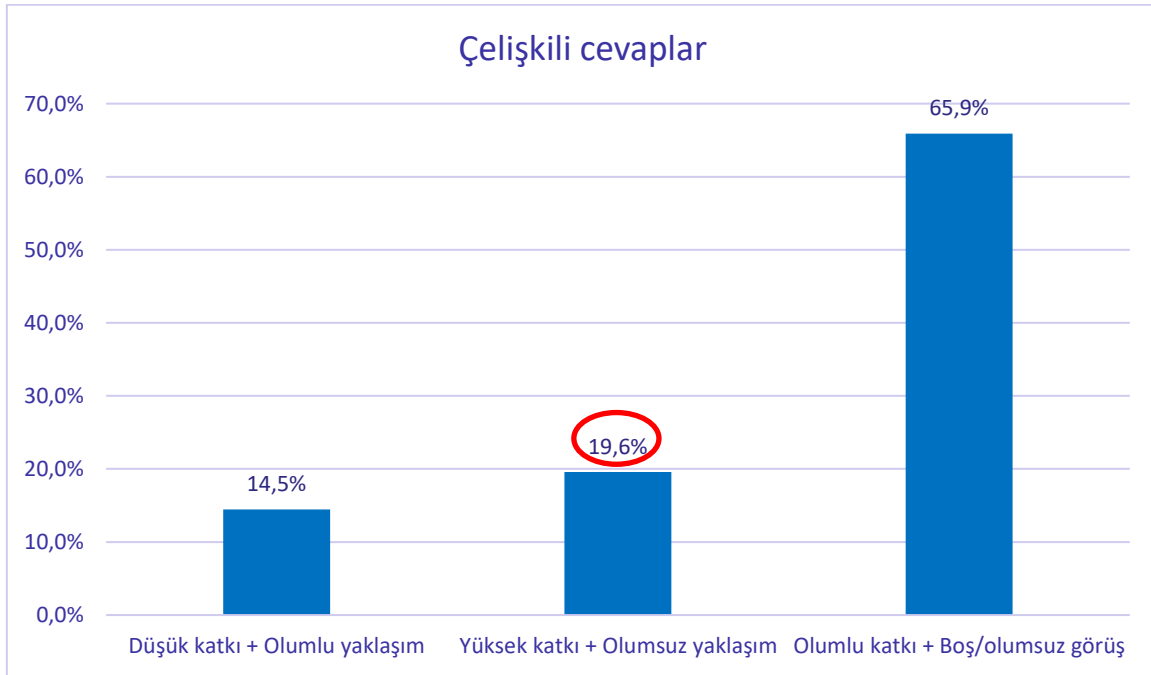
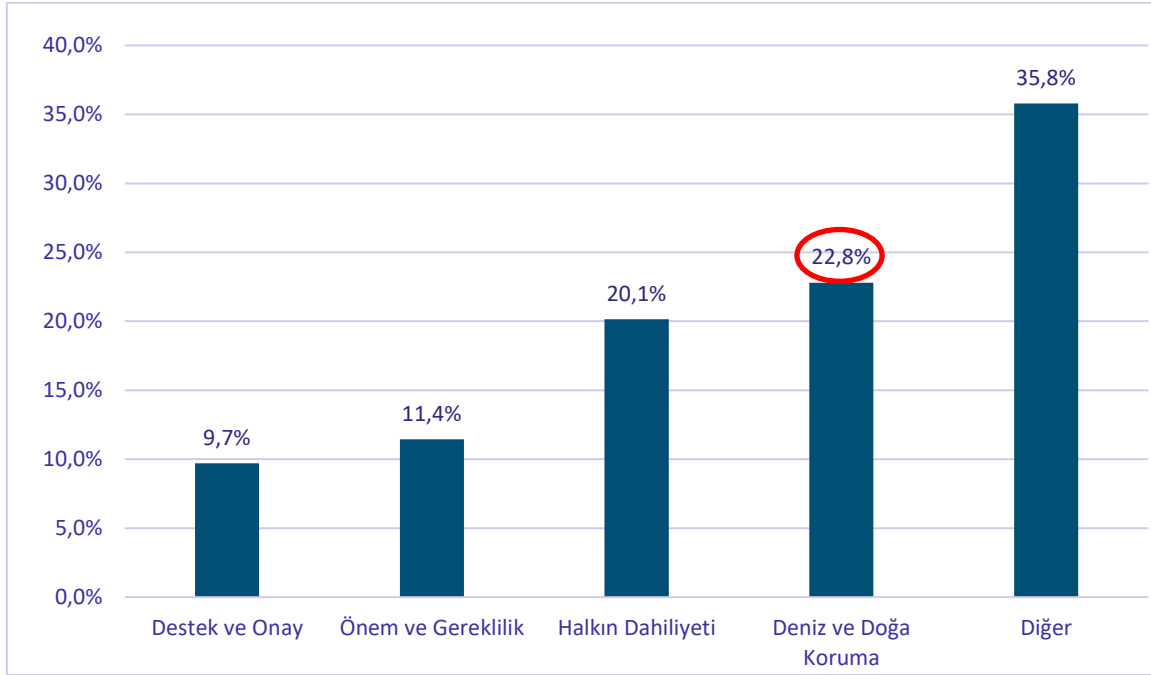
n =1572 “0-5 yıl” tecrübesi olanlar farkındalıkları (%79,5) ‘lik oranla belirgindir.

Bölge ve Deniz çayırına verilen önem

n =1572 “Tekirdağ” ilinde deniz çayırına verilen önem (%70,1) ‘lik oranla öne çıkmıştır.

Destekleyici Cevapların Yüzdelik Dağılımı

4. TARTIŞMA

Çalışma, deniz çayırlarına yönelik farkındalığın düşük olmasına rağmen koruma isteğinin yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, bilgi eksikliğinin farkındalık kampanyaları ve eğitimlerle giderilebileceğini göstermektedir. Ayrıca mevzuattaki belirsizlik, uygulamada ciddi bilgi ve politika boşluklarına yol açmaktadır.

ÇED süreci içerisindeki biyolojik izleme kriterlerinin deniz çayırlarını içerecek şekilde revize edilmesi gerekmektedir.

Tecrübe ile farkındalıktaki düşüş ve önemsememek görülmektedir. Bununla ilgili önlem alınması gerekmektedir.

Suyun kalitesini arttırmak için çözümler üretilmeli.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Deniz çayırları, ÇED Yönetmeliği'nde açıkça tanımlanmalı ve değerlendirme kriterleri oluşturulmalıdır.

Yerel ve ulusal düzeyde eğitim ve bilgilendirme kampanyaları yapılmalıdır.

Deniz çayırlarının mevcut durumu haritalanmalı ve koruma alanlarına dahil edilmelidir.

Sorumluluk reddi

"Bu yayın Avrupa Birliği'nin mali desteğiyle hazırlanmıştır. Bu yayının içeriği yalnızca Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nin sorumluluğundadır ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.."